

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt onsdag den 25. marts 2020

Sag 137/2019

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Jan Aarup)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Retten i Helsingør den 15. marts 2019 (1-828/2019) og af Østre Landsrets 12. afdeling den 23. maj 2019 (S-933-19).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Jon Stokholm, Hanne Schmidt og Jan Schans Christensen.

Påstande

T har nedlagt påstand om, at straffesagen mod ham og T2 skal afvises for hans vedkommende.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om stadfæstelse af landsrettens kendelse.

Sagsfremstilling

T blev den 10. maj 2016 fremstillet i grundlovsforhør og sigtet for overtrædelse af straffelovens § 299 a ved på et tidspunkt i perioden fra den 1. januar 2016 til den 2. maj 2016 at have videregivet fortrolige oplysninger fra X A/S til T2 i Tyskland, hvorved der blev fremkaldt nærliggende fare for et formuetab på 5 mia. kr.

Ved kendelse af 22. august 2018 fastsatte Retten i Helsingør frist på 6 måneder med virkning efter retsplejelovens § 718 b, stk. 2, for anklagemyndighedens afgørelse af tiltalespørgsmålet.

Ved anklageskrift af 21. februar 2019 rejste anklagemyndigheden tiltale mod T og T2. Anklageskriftet blev modtaget af Retten i Helsingør samme dag.

Anklagemyndigheden fremsendte kopi af anklageskriftet til Ts beskikkede forsvarer den 22. februar 2019 med almindelig post og foranstaltede samme dag anklageskriftet oversat til tysk. Den 26. februar 2019 fremsendte anklagemyndigheden det oversatte anklageskrift til T, som efter det oplyste modtog dette med almindelig post den 5. marts 2019.

For Retten i Helsingør nedlagde T herefter påstand om afvisning af straffesagen for hans vedkommende. Anklagemyndigheden nedlagde påstand om frifindelse. Ved byrettens kendelse af 15. marts 2019 blev anklagemyndigheden frifundet. I kendelsens begrundelse hedder det:

”Det fremgår af retsplejelovens § 718 b, stk. 2, sidste pkt., at påtalen mod sigtede anses for opgivet, hvis anklagemyndigheden ikke træffer afgørelse om tiltale-spørgsmålet inden for den frist, som retten har fastsat efter bestemmelsens først pkt. Efter retsplejelovens § 835, stk. 1, er en sag indledt ved retten ved indlevering til retten af et anklageskrift. Efter stk. 2 skal anklagemyndigheden straks efter sagens indledning sende kopi af anklageskriftet til tiltalte. Det fremgår endeligt af stk. 3, at anklagemyndigheden eller retten straks efter sagens indledning skal sende kopi af anklageskriftet til forsvareren.

Fristen i henhold til rettens kendelse af 22. august 2018 udløb den 22. februar 2019. Det lægges til grund, at anklagemyndigheden den 21. februar 2019 traf afgørelse om tiltale-spørgsmålet. Retten finder derfor, at afgørelsen blev truffet inden den frist, der var fastsat ved rettens kendelse af 22. august 2018, og at påtalen således ikke kan anses for opgivet. Efter bestemmelsens ordlyd ses det ikke at være en betingelse for fristafbrydelse, at der inden fristen er sket underretning af tiltalte om afgørelsen. Der findes i øvrigt ikke at foreligge sådanne oplysninger om underretningen af forsvareren og tiltalte i tiden efter afgørelsen, som kan sidestilles med, at der ikke er truffet afgørelse inden for fristen.

Det fremgår endelig ikke af ordlyden af retsplejelovens § 835, stk. 2 og 3, at en eventuel tilsidesættelse af kravet om, at underretning skal ske straks, kan tillægges betydning ved stillingtagen til, om en frist fastsat af retten i medfør af retsplejelovens § 718 b, stk. 2, første pkt., ikke kan anses overholdt.”

Ved kendelse af 23. maj 2019 stadfæstede Østre Landsret byrettens kendelse. I kendelsens begrundelse hedder det:

”Landsretten er enig i byrettens resultat og begrundelsen herfor.

Landsretten stadfæster derfor byrettens kendelse.”

Anbringender

T har anført navnlig, at påtalen mod ham må anses for opgivet, jf. retsplejelovens § 718 b, stk. 2. Der blev ved rettens kendelse af 22. august 2018 givet en frist på 6 måneder til at tage stilling til, om der skulle ske tiltalerejsning eller påtaleopgivelse, og fristen udløb således den 21. februar 2019. Det er ikke tilstrækkeligt, at anklagemyndigheden inden for den fastsatte frist træffer en afgørelse om tiltalerspørgsmålet. For at fristen kan anses for overholdt, må det kræves, at sigtede inden for fristen er gjort bekendt med tiltalerejsningen, eller i hvert fald, at betingelserne i retsplejelovens § 835 er opfyldt. Han fik ikke underretning om udfaldet af spørgsmålet om tiltalerejsning inden fristens udløb, og han havde på den baggrund en berettiget forventning om, at sagen var slut. I modsætning til § 718 b, stk. 3, er der til § 718 b, stk. 2, knyttet en klar retsvirkning, jf. også UfR 2016.2986 H.

Efter retsplejelovens § 835, stk. 1, er sagen indledt ved anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift til retten, og efter stk. 2 og 3 skal anklagemyndigheden herefter straks sende kopi af anklageskriftet til tiltalte og forsvareren. Anklagemyndigheden afsendte først kopi af det oversatte anklageskrift til tiltalte den 26. februar 2019 og til forsvareren den 22. februar 2019, og således ikke ”straks”. At anklagemyndigheden sendte kopi til tiltalte ”straks det var muligt” er ikke i overensstemmelse med § 835, stk. 2. Retsvirkningen af anklagemyndighedens manglende overholdelse af § 835 i sin helhed bør være forældelse, jf. straffelovens § 94 eller påtaleopgivelse, jf. retsplejelovens § 718 b, stk. 2. Sagen skal derfor afvises for hans vedkommende.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at det afgørende efter retsplejelovens § 718 b, stk. 2, for, om påtale mod sigtede må anses for opgivet, er, om anklagemyndigheden har truffet afgørelse om tiltalerspørgsmålet inden for fristen. Der er rejst tiltale ved anklageskrift af 21. februar 2019, som blev modtaget ved Retten i Helsingør samme dag, og fristen er derfor overholdt.

§ 718 b, stk. 2, har til formål at fremskynde selve afgørelsen om tiltalerspørgsmålet. I modsætning til f.eks. retsplejelovens § 724, stk. 2, fremgår det ikke af bestemmelsen, at meddelelse om anklagemyndighedens afgørelse skal være forkyndt for sigtede inden fristens udløb. Der er ikke i loven nogen særlig sammenhæng mellem retsplejelovens § 835 og § 718 b ud over, at det fremgår af § 835, stk. 1, at straffesagen indledes ved, at anklagemyndigheden indleverer

anklageskriftet, og at dette i sagens natur sker i forlængelse af anklagemyndighedens afgørelse om tiltaleespørgsmålet. I øvrigt har anklagemyndigheden overholdt retsplejelovens § 835, stk. 2 og 3, da anklagemyndigheden straks det var muligt sendte kopi af det oversatte anklageskrift til sigtede, idet der må indrømmes anklagemyndigheden lidt tid til at få det oversat.

Der er hverken i retsplejeloven eller forarbejderne hjemmel til at tillægge det forhold, at sigtede ikke blev underrettet om tiltalerejsningen før udløbet af den af retten fastsatte frist, den retsvirkning, at påtale skulle anses for opgivet, jf. også UfR 2016.2986 H.

Højesterets begrundelse og resultat

Ifølge retsplejelovens § 718 b, stk. 1, kan sigtede indbringe en sag for retten, hvis der ikke er truffet afgørelse om tiltaleespørgsmålet inden 1 år og 6 måneder efter det tidspunkt, hvor politiet har gjort sigtede bekendt med sigtelsen. Retten kan efter anmodning undtagelsesvis fastsætte en frist for anklagemyndighedens afgørelse af tiltaleespørgsmålet, hvis der efter en samlet vurdering af hensyn til den sigtede, forurettede, sagens beskaffenhed og omstændigheder samt sagens samfundsmæssige betydning er særlig grund til at kræve fremskyndelse af anklagemyndighedens afgørelse af tiltaleespørgsmålet, jf. § 718 b, stk. 2, 1. pkt. Fristen skal være på mindst 3 måneder og højst 1 år, jf. stk. 2, 2. pkt. Det følger af stk. 2, 3. pkt., at hvis anklagemyndigheden ikke træffer afgørelse om tiltaleespørgsmålet inden for den frist, som retten har fastsat, anses påtale mod sigtede for opgivet, jf. dog stk. 3, hvorefter retten efter anmodning fra anklagemyndigheden kan forlænge en frist fastsat efter stk. 2.

I denne sag havde Retten i Helsingør ved kendelse af 22. august 2018 fastsat en frist på 6 måneder for anklagemyndighedens afgørelse af tiltaleespørgsmålet i medfør af retsplejelovens § 718 b, stk. 2, 1. pkt. Fristen udløb således med udgangen af 22. februar 2019.

Retten i Helsingør modtog den 21. februar 2019 anklageskrift i sagen. Anklagemyndigheden har således inden for den fastsatte frist truffet afgørelse om tiltaleespørgsmålet og har indleveret anklageskrift til retten.

Det forhold, at anklagemyndigheden først den 22. februar 2019 tog skridt til at underrette T om afgørelsen, idet anklageskriftet blev sendt til hans forsvarer og til oversættelse, og at anklagemyndigheden herefter sendte det oversatte anklageskrift med almindelig post, således at T først modtog det oversatte anklageskrift den 5. marts 2019, medfører efter Højesterets op-

fattelse ikke, at påtale mod T kan anses for opgivet. En sådan retsvirkning er ikke fastsat i retsplejelovens § 718 b, stk. 2, 3. pkt. eller § 835, stk. 2, 1. pkt., og følger heller ikke af forarbejderne til disse bestemmelser.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens kendelse.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.